

Yttrande över remiss gällande Regions Skånes kulturnämnds förslag till regional biblioteksplan**Beslut**

- Kultur- och fritidsnämnden antar förvaltningens förslag till yttrande och översänder det till Region Skånes kulturförvaltning.

Ärendebeskrivning

I § 33 KN250612 anges att Biblioteksplanen skickas på remiss till de skånska kommunernas kulturnämnder eller motsvarande, till de som deltagit i de olika samråden samt till övriga berörda externa och Region Skåne interna aktörer. Yttranden ska vara Region Skåne tillhanda senast 2025-10-01.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse. Yttrande över remiss gällande Regions Skånes kulturnämnds förslag till regional biblioteksplan
- Remissversion Att verka för det demokratiska samhällets utveckling Regional biblioteksplan för Skåne 2026-2030
- Region Skånes kulturnämnds beslut, § 33 KN250612
- Bibliotekslag (2013:801)

Beredning***Sammanfattning av biblioteksplanen***

Bakgrunden till varför den regionala biblioteksplanen är viktig för folkbiblioteken ligger i bibliotekslagen 11 §. Där står att *"Varje region och de kommuner som inte ingår i en region ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Lag (2019:961)."*

Den regionala biblioteksverksamheten är motorn i både nätverkande och fortbildning för de skånska folkbiblioteken. Därför blir den regionala biblioteksplanen viktig för folkbiblioteken i Eslöv, då den styr inriktningen för regionens biblioteksverksamhet under de år planen gäller.

Planen utgår ifrån 3 prioriterade områden: Bibliotek som främjar demokrati, Bibliotek för läsande, medie- och informationskunnighet och lärande samt Bibliotek som aktör för konstens och kulturens kraft i samhället.

Kultur- och fritidsnämnden

Det första fokusområdet följer av bibliotekslagen 2 §: ”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.”.

Planen lyfter biblioteket som en viktig kulturinstitution i lokalsamhället och en mötesplats, vilket gör att folkbiblioteket har goda förutsättningar för demokratifrämjande på lokalplanet. Vidare lyfter planen vikten av att olika perspektiv lyfts fram och bryts mot varandra och att alla ska ges möjlighet att forma sina egna åsikter och att få sina föreställningar utmanade. Enligt planen ska regionens uppdrag gentemot folkbiblioteken vara att stärka och utveckla metoder för arbete med demokratiska samtal.

Kopplat till detta fokusområde lyfter också planen bibliotekens roll i kris och oro. Det gäller bibliotekens uppdrag med att tillhandahålla medier och erbjuda en mötesplats, men också bibliotekets roll i medie- och informationskompetens (MIK) för att mota desinformation. Regionens roll blir att stödja folkbiblioteken att tydliggöra sin roll i kommunens beredskapsstrategi. Detta genom samverkan och kompetensutveckling.

Även bibliotekets arbete med de prioriterade målgrupperna lyfts under fokusområdet ”Bibliotek som främjar demokrati”. Bibliotekslagen anger 3 prioriterade målgrupper för biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet: personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska. Bibliotekslagen anger också en fjärde prioriterad målgrupp för folkbiblioteken: barn och unga.

Enligt planen är utgångspunkten att biblioteken ska anpassa sin verksamhet och sitt utbud så att bibliotekets verksamhet är tillgänglig för alla. Det rör sig bland annat om att ha anpassade medier, tillgängliga lokaler och tekniska hjälpmedel för de som behöver. Region Skånes roll kopplat till området är att ”lyfta resurser, nätverk och metoder som kan utveckla folkbibliotekens arbete med de prioriterade grupperna” samt att ”stimulera och stödja folkbibliotekens läsfrämjande arbete med fokus på de prioriterade grupperna.”.

Det andra fokusområdet är ”Bibliotek för läsande, medie- och informationskunnighet och lärande”. Planen lyfter där bibliotekssamverkan för att stärka barn och ungas läsande. Det gäller dels stöd till samverkan mellan de Skånska folkbiblioteken, men också stöd till samverkan med andra institutioner såsom skolbibliotek, skolor, förskolor och BVC.

Under rubriken ”Bibliotek för välinformerade invånare” lyfter återigen planen bibliotekens roll inom MIK, men lägger också till AI, där

Kultur- och fritidsnämnden

bibliotekens roll är att dels informera och dels stödja invånarnas kompetens i att kritiskt granska den information de får. Region Skånes roll blir enligt planen att ”skapa möjlighet för fortbildningar och gemensamt lärande för bibliotekspersonalen i Skåne.”.

Inom detta fokusområde lyfter också bibliotekens roll för det livslånga lärandet. Regionens roll blir där att ”stötta och skapa förutsättningar för gemensamt lärande genom kompetensutvecklingsinsatser som utgår både från folkbibliotekens och biblioteksbesökarnas behov. Insatserna kan initieras och genomföras av såväl Biblioteksutveckling Region Skåne som av folkbiblioteken själva, med stöd av Region Skåne.”.

Det tredje och sista fokusområdet är ”Bibliotek som aktör för konstens och kulturens kraft i samhället”. Under rubriken ”Bibliotek för en mångfald av berättelser” lyfter planen att deltagandet i kulturlivet bland barn och unga är ojämlikt fördelat. Barn och unga på landsbygden har ett lägre deltagande, likaså barn och unga vars föräldrar har en lägre utbildningsnivå och barn och unga i socioekonomiskt svaga familjer.

Planen lyfter att ”det finns en tydlig koppling mellan deltagande i kulturaktiviteter och graden av samhällsengagemang, demokrati och social sammanhållning.”. Därför vill regionen ”genom olika insatser stötta folkbiblioteken i sitt delaktighetsarbete för att öka människors möjlighet till inflytande och medskapande i såväl det lokala biblioteket som kulturlivet och samhället i stort.”.

Under rubriken ”Bibliotek för konst och kultur” bibliotekens betydelse för kulturupplevelser för invånarna. Planen betonar vikten av samarbeten med kulturutövare i närområdet. Regionens uppgift enligt planen blir därför att dels samverka med andra regionala aktörer och dels att ”Biblioteksutveckling Region Skåne ska erbjuda fortbildning, mötesplatser och nätverk som är öppna för olika aktörer och yrkesgrupper för att främja tvärasektoriell samverkan.”.

Under rubriken ”Bibliotek för hälsa och gemenskap” beskriver planen att den psykiska ohälsan ökar bland barn och unga samt att ofrivillig ensamhet är vanligt bland äldre. Kulturupplevelser kan stärka hälsan bland invånarna. Biblioteken arbetar idag med vissa hälsofrämjande metoder, exempelvis Shared reading. Regionens uppgift blir enligt planen att ”Biblioteksutveckling Region Skåne ska arbeta för att bibliotekspersonal ska få kompetensutveckling inom hälsofrämjande metoder.”.

Kultur- och fritidsnämnden

De ska också verka ”för en sektorsövergripande satsning på Shared reading i Skåne i syfte att sprida metoden till fler läs- och hälsofrämjande aktörer utanför bibliotekssektorn.”.

Yttrande

Eslövs Kultur- och fritidsnämnds yttrande är att remissversionen av Regional biblioteksplan för 2026-2030 ligger i linje med hur biblioteken i Eslöv vill bedriva sin verksamhet. Detta innebär att många av de stöd inom bland annat nätverk och fortbildning som Region Skåne kommer att erbjuda kopplat till planen blir högst relevanta för biblioteken i Eslöv.

Beslutet skickas till

Region Skånes kulturförvaltning, 205 25 Malmö
eller till kultur@skane.se.